

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.156

30.1.2024.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 155. sednice Komisije za žalbe, održane 30.1.2025. godine u 18 sati u Pres centru UNS.

Prisutni članovi Komisije: Nadežda Budimović, Jelena Petković, Filip Švarn, Ana Martinoli, Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Zlatko Čobović, Tamara Skrozza, Milena Vasić i Rodoljub Šabić

Odsutni članovi Komisije: Sanja Pavlović

Ostali prisutni: Danica Đokić (Slavko Ćuruvija fondacija), Davor Lukač (Fonet) i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

- 1.Razmatranje žalbe Aleksandre Paunović na tekst objavljen na portalu "Informer.rs"
- 2.Razmatranje žalbe Aleksandre Pejčić na tekst objavljen na portalu "Južne vesti"
- 3.Razmatranje žalbe Srđana Nonića na tekst objavljen na portalu "Južne vesti"
- 4.Razmatranje žalbe Maje Stojanović na tekst objavljen na portalu "Novosti.rs"
- 5.Razmatranje žalbe Sanje Pavlović na tekstove objavljene na portalima: „Alo.rs“, „Novosti.rs“, „Informer.rs“, „B92.net“ i „Politika.rs“

- 6.Razmatranje žalbe Dušana Aleksića na tekst objavljen na portalu „Alo.rs“

1. Aleksandra Paunović, profesorka Gimnazije u Paraćinu, u žalbi je navela da joj je naneta profesionalna, moralna i lična šteta time što je u spornom tekstu izneto više neistinitih tvrdnji u vezi sa tim da je organizovala proteste učenika škole u kojoj radi. Istakla je i da je takav tekst verovatno rezultat toga što je autorka teksta, zaposlena u upravi Opštine Paraćin i učesnica u kampanjama Srpske napredne stranke, u političkom sukobu sa njenim suprugom, koji je član opozicione Demokratske stranke. Nadežda Budimović je, u toku rasprave, rekla da smatra da je u pitanju pokušaj da se dezavuiše javnost, protest studenata i podrška studentskim protestima, kao i da je u tekstu izneto mnogo neistina. Po njenim mišljenju, sem predloženih, prekršena je i tačka 2 poglavlja II koja se odnosi na to da ekonomski ili politički i interesi izdavača ne bi smeli da utiču na uređivačku politiku na takav način da to dovede do netačnog i pristrasnog informisanja. Tamara Skrozza je ocenila da je reč o nastavku zabrinjavajućeg trenda diskreditacije studentskih protesta. Istakla je da je ovim tekstom „prekršeno sve što može da se zamisli“ i da to nije tekst, već „konstrukcija“. Olivera Milošević se saglasila sa ovom ocenom i dodala da bi i u ovom slučaju, kao i na prethodnoj sednici, trebalo u obrazloženju odluke ukazati na to da je novinarska profesija nespojiva sa političkim delovanjem. Jelena Petković je ukazala i na to da je prekršena tačka 2 poglavlja VIII, tačnije smernica B iz te tačke, jer misli da je mogao da se navede neki izvor i da nije

moralo da se insistira na njegovoj anonimnosti i navede samo „kako saznajemo“. Tamara Skrozza je rekla da je jasno da je ta tačka prekršena, jer smernica upućuje na to da se neimenovani izvori koriste isključivo ako nema drugog načina da se dođe do podataka ili informacija od izuzetnog javnog značaja, a ovde takvog značaja nema. Rodoljub Šabić je ocenio da je institut zaštite novinarskih izvora vredan i važan, ali da nikako ne sme da se zloupotrebljava i da se ne mogu svakakve teze skrivati iza neimenovanih izvora. Komisija je, nakon toga, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 1, 2, 3 i 4 poglavlja I, tačka 2 poglavlja II, tačke 1 i 3 poglavlja III i tačke 3 i 4 poglavlja VIII.

2.i 3. Aleksandra Pejčić podnela je žalbu na tekst koji se bavi zapošljavanjem u niškom vodovodu, tvrdeći da joj je, objavljivanjem njenog ugovora o radu i insinuacijama u vezi sa njenim privatnim životom, povređeno pravo na privatnost. Na isti tekst se žalio i Srđan Nonić, koji je doveden u vezu sa Pejčić. Nonić se, osim na sadržaj teksta, žalio i zbog neobjavljivanja odgovora. Komisija je žalbe razmatrala zajedno i donela jedinstvenu odluku. Milena Vasić je u toku rasprave rekla je da u tekstu postoji deo za koji se može reći da predstavlja nagađanje. Čini se da se Noniću, recimo, imputira da on nema kritički odnos prema Vodovodu zato što njegova partnerka ima radno angažovanje u tom preduzeću, pri čemu je reč o radnom angažovanju od tri meseca. Zato je predložila da se Komisija izjasni o prekršaju tačke 2 poglavlja Istinitost izveštavanja. Nadežda Budimović ukazala je na fotografiju u okviru teksta koja je pogrešno potpisana. Ona je rekla da, budući da se radi o portalu, ta „tehnička greška“ je mogla biti ispravljena. Ovako se ostavlja utisak o onome o čemu kako kažu 'nisu pisali'. Takođe, ako je reč o istraživačkom tekstu, a objavljuje se 31. decembra i tada se od Pejčić i Nonića traže odgovori (ne znamo da li i od ostalih na koje se tekst odnosi), to verovatno nije slučajno. Istakla je i da je nesrazmeran deo teksta posvećen njima dvoma i da deluje kao da je to dvoje ljudi tekst trebalo da „izbaci na površinu“, jer očigledno postoji neka vrsta sukoba između redakcije i Nonića. Kako je objasnila, teško je naći tačnu tačku Kodeksa koja je prekršena, ali da bi to mogla biti tačka 1 poglavlja Istinitost izveštavanja, tačnije smernica B, koja kaže da su novinari dužni da iznose tačne informacije i da ih saopštavaju u odgovarajućem kontekstu, jer je ovde problematičan upravo kontekst. Za odluku da su prekršene tačke 1 i 2 poglavlja I glasale su tri članice Komisije, dok je protiv bilo sedmoro članova, tako da je Komisija odlučila da spornim tekstom nije prekršen Kodeks novinara i novinarki Srbije.

4. Izvršna direktorka Građanskih inicijativa Maja Stojanović podnela je žalbu zbog teksta u kojem je označena kao „vođa ekstremističke antisprke NVO Građanske inicijative“ i „agenturni rezident britansko-američkog faktora“, koji je preko nje „naložio Gruhonjiću, Pajićevoj i Ješiću da maksimalno pojačaju svoje subverzivno i agenturno delovanje protiv Ustavnog uređenja Republike Srbije i svih njenih građana, radi zaoštavanja aktuelne političke i bezbednosne situacije, sa krajnjim ciljem da se izazove krvoproliće po modelu događaja sa kijevskog trga Majdan iz 2014. godine.“ Rodoljub Šabić je bio izuzet iz rasprave i odlučivanja, jer je, kako je rekao, konsultovan prilikom pisanja žalbe. Iz rasprave i odlučivanja bila je izuzeta i Olivera Milošević, zaposlena u „Politici“, budući da „Novosti“ imaju istog vlasnika. Jelena Petković je tekst ocenila kao skandalozan, jer je reč o targetiranju, crtanju mete, onome što nikako ne bi smelo da bude objavljeno. Upitala je i da li oni koji to pišu ikada razmišljaju o tome kakve posledice može da izazove takav tekst i koliko je to opasno. Ana Martinoli ukazala je na ilustrativnu fotografiju u tekstu koja nije potpisana, a koja je vrlo sugestivna i ima jasnu funkciju. Istakla je i da je reč o tekstu u kojem je svaka rečenica pozivanje na nasilje, ugrožavanje bezbednosti. Zato se u ovakvim slučajevima uopšte ne može govoriti o novinarstvu, već o „profesionalnom bavljenju huškanjem i pozivanjem na

ugrožavanje bezbednosti“ pojedinaca. Milena Vasić se saglasila sa ovim, dodavši da to postaje „nepodnošljivo“, dok je Nadežda Budimović ukazala na neshvatljivu neodgovornost onih koji se navodno bave novinarstvom. Jelka Jovanović i Tamara Skrozza su naglasile i da u svim ovakvim tekstovima postoji i prekršaj tačke koja se odnosi na nedozvoljen politički i ekonomski uticaj izdavača. Skrozza je podsetila da je ranije to bilo teško dokazivo, ali da najnoviji slučajevi čine taj prekršaj belodano jasnim. Komisija je, po okončanju diskusije, jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 1, 2 i 3 poglavlja I, tačka 2 poglavlja II, tačke 1, 2 i 3 poglavlja II i tačka 1 poglavlja V.

5. Članica Komisije za žalbe Sanja Pavlović podnela je žalbu zbog teksta potpuno iste sadržine objavljenog na pet portala, o tome da su Žene u crnom, navodno, donirale veliku novčanu sumu studentima i „time je potvrđen izrazito antisrpski karakter studentskih protesta“. Iz rasprave i odlučivanja o žalbama na portale „Politika.rs“ i „Novosti.rs“ bila je izuzeta Olivera Milošević. Na žalbu je odgovorila samo redakcija portala B92net, koja je prethodno ponudila i objavljivanje odgovora, ali Žene u crnom to nisu prihvatile. Jelka Jovanović je rekla da razume takvu odluku, jer šta i mogu da demantuju. Dodala je da je tekstom od nekoliko redova prekršen ceo Kodeks. Komisija je posebno razmatrala predlog žaliteljke da se izjasni o prekršaju tačke koja se odnosi na obavezu novinara i novinarki da poštuju princip nenanošenja štete ugledu i dostojanstvu ličnosti i da ne učestvuju u širenju neistina ili kontinuiranom zlonamernom narušavanju reputacije osoba o kojima izveštavaju. Milena Vasić je istakla da se ova odredba odnosi prvenstveno na pojedince, ali da i pravna lica imaju ugled koji može biti narušen i podsetila da su Žene u crnom i ranije trpele posledice zbog izveštavanja medija – bilo je napada na prostorije, protesta ispred zgrade, potpisivanje peticije da se udruženje izbací iz zgrade, što je sve bilo posledica maliciozne kampanje u medijima. Tamara Skrozza je rekla da je to svima poznato, ali da Komisija odlučuje o konkretnom slučaju i ne može da uzima u obzir „minuli rad“. Nova odredba u Kodeksu o kojoj je reč se odnosi na vođenje kampanja, što bi podrazumevalo, recimo, seriju tekstova u nekoliko medija. U ovom slučaju postoji samo jedan tekst i ne može se govoriti o kontinuitetu, pa ni primeniti odredba koja se odnosi na kontinuirano zlonamerno izveštavanje. Ukazujući na odgovor portala B92net da je netačno da nisu naveli izvor jer su napisali da je tekst preuzet sa portala „Alo.rs“, Jelena Petković je podsetila da su redakcije odgovorne za tačnost svega što objavljuju, bez obzira na to da li su informacije prenete iz drugih izvora, i dužne su da ih pre objavljivanja provere. Rododlju Šabić je dodao da je problem samo ako mediji prenose informacije dobijene od zvaničnih državnih organa, jer uglavnom ne mogu da ih provere, ali da se dešavalo da odgovaraju i zbog toga. Komisija je potom u pet oddvojenih glasanja odlučila da su „Alo.rs“, „Novosti.rs“, „Infomer.rs“, „Politika.rs“ i „B92net“ prekršili tačke 1, 2 i 3 poglavlja I, tačku 2 poglavlja II, tačke 2 i 3 poglavlja III i tačku 3 poglavlja VIII.

6. Dušan Aleksić, docent Filozofskog fakulteta u Nišu žalio se zbog, kako je naveo, neistinitog i tendencioznog izveštavanja sa ciljem diskreditacije aktera skupa, koji je označen kao „samoproklamovani plenum, koji je paravan za delovanje opozicije“. Jelka Jovanović je rekla da je tekst sličan prethodnim o kojima su diskutovali i da se radi o očiglednoj propagandi koja je usmerena protiv neistomišljenika. Nadežda Budimović se saglasila da je tekst prepun neistina i insinuacija i dodala da je očigledno da je pripremljen unapred. Naglasila je da je zanimljiva tvrdnja da skup na Filozofskom fakultetu „paravan za delovanje opozicije“, kao da je delovanje opozicije u Srbiji zabranjeno pa joj treba paravan. Milena Vasić se osvrnula na odgovor advokata redakcije da se po žalbi ne može postupati jer nisu navedene konkretne povrede Kodeksa i istakla da žalilac nije dužan da navede tačne odredbe, ali da je žalba

veoma dobro napisana, koncizna i jasna i da se vidi da je pisao neko ko poznaje rad Saveta za štampu. Olivera Milošević je takođe ukazala da je u odgovoru na žalbu navedeno da vrednosni sudovi „ne podležu ispitivanju istinitosti“ i istakla da to ne sme biti izgovor da pod plaštom vrednosnih sudova može sve da se objavi i izmisli. Filip Švarc je dodao da uvrede i laži nisu vrednosni sudovi. Komisija je jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 1, 2 i 3 poglavlja I, tačka 2 poglavlja II, tačke 1, 2 i 3 poglavlja II i tačka 1 poglavlja V.

Sednica je završena u 19.30 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Zlatko Čobović